KONGSVINGER KOMMUNE

SKAL BEHANDLES I			
Utvalg	**Møtedato**	**Saksnr**	**Saksbehandler**
Komité for oppvekst	09.06.2011	010/11	BTHE
Kommunestyret	23.06.2011	072/11	BTHE

Saksansv.: Unni Strøm Arkiv:K2-A20 : Arkivsaknr.: 11/5227

Gratisprinsippet i grunnskolen

Vedlegg:
- Informasjon om Polen-turer i 2006 (deles ut i møtet)

Dokumentliste:
- Sak 013/02 Utvalg for oppvekst 13.03.2002
- Rundskriv fra Kunnskapsdepartementet: F-14-03 av 29.04.2003
  "Ny lovbestemmelse om rett til gratis grunnskoleopplæring"
- Sak 25/06 Utvalg for oppvekst 28.09.2006
- Brev fra Kunnskapsdepartementet av 07.02.2008:
  "Fortsatt lov med skoleturer"

Saksopplysninger:

Gratisprinsippet er forankret i Opplæringsloven § 2-15:
"Elevane har rett til gratis offentleg grunnskoleopplæring. Kommunen kan ikkje krevje at elevane eller foreldra dekkjer utgifter i samband med grunnskoleopplæringa, til dømes utgifter til undervisningsmateriell, transport i skoletida, leirskoleopphald, ekskursjonar eller andre turar som er ein del av grunnskoleopplæringa".

Dette er et område som skoleeier må være forberedt på at er et tilsynsområde, slik at kommunen må kunne vise til en tydelig og omforent praksis.

Det har utviklet seg lokal praksis som følge av at foreldre og elever ønsker å utvide tilbudet mer enn det som de offentlige midlene gir rom for.

I kjølvannet av det kommunestyrevedtaket som gjelder, ble det inngått en avtale for turer på ungdomstrinnet. Avtalen stemmer ikke lenger med praksis i det at noen skoler følger avtalen som ble inngått i 2006, mens andre har utviklet praksis som gjør at turer finansieres og foretas i foreldreregi.
Det har kommet innpill i høringsperioden med eksempler fra praksis i forhold til gratisprinsippet:
Inngangspenger på skolearrangementer, sparing til leirskole, krav om salg av et visst antall produkter pr elev.

M h t leirskole er det kommunale bidraget ca. kr. 1.000,- pr. elev.
Prisen for turen varierer noe og det er ikke alle som reiser på samme klassetrinn, men prisen ligger på i underkant av kr. 3.000,- Det betyr at eleven selv må betale i underkant av kr. 2.000,-.
Opplæringsloven §2-3: *"Ein del av undervisningstida etter §2-2 kan brukast til fag og aktivitetar som skolen og elevane vel, til leirskoleopplæring og til opplæring på andre skolar eller på ein arbeidsplass utanfor skolen".*

Fylkesmannen sier i at det lov å ta imot bidrag fra foreldre og Kunnskapsdepartementet sier at det fortsatt er lov med skoleturer.

Vurdering:
Loven er klar. Dersom økonomien i skolene hadde tilsagt at det var mulig å gjennomføre alle tiltak som er viktige og riktige med kommunale midler, hadde ikke gratisprinsippet trengt å tolkes.

Situasjonen er ikke slik. Når det skal gis et best mulig tilbud, opplever mange foreldre at deres økonomiske støtte gir muligheter for læring som favner videre enn ordinære rammer tillater.

Kommuner og skoler har ulik praksis. Skal gratisprinsippet håndheves mest mulig i tråd med loven, trengs det felles forståelse og retningslinjer. Det er viktig med en praksis som er tydelig i forhold til at ikke noen elev skal utestenges fra tilbud i grunnskolen. Det er viktig med retningslinjer som utnytter handlingsrommet som ligger i loven og sentrale føringer.

Rådmannens
INNSTILLING
Praktisering av gratisprinsippet i grunnskolen i Kongsvinger betyr:

1. **Gaver**
   - Det kan gis gaver til skolen, men disse skal være reelt frivillige og anonyme.
   - Skolen kan opplyse om anledningen til å gi gaver, men ikke arrangere åpne innsamlinger ved foreldremøter og lignende.
   - Gaver gis til felles formål for gruppa/klassen eller hele skolen og disponeres av disse – uavhengig av hvem som har gitt gaven.

2. **Inntekter fra fellesarrangementer**
   - Inntekter fra fellesarrangementer kan gis til skolen fra for eksempel FAU eller andre arrangører.
   - Prinsipper for bruk av slike inntekter skal drøftes i samarbeidsutvalget.

3. **Inntektsbringende tiltak**
   - Skolen v/FAU eller gruppa/klassen v/foreldrekontaktene kan legge opp til inntektsbringende dugnader eller salg av ulike produkter.
   - Deltakelse på dugnaden eller salg av produkter er reelt frivillig, og ingen kan derfor pålegges å delta eller å selge et bestemt antall produkter.
   - Inntekter fra slike tiltak skal komme alle elevene til gode.

4. **Inngangspenger**
   - Alle arrangementer i skolens regi skal i prinsippet være gratis.
   - Dersom prinsippet fravikes, skal hvert enkelt arrangement behandles som sak i FAU.

5. **Ekskursjoner/turer**
   - Hvis ekskursjonen/turen skjer i skoletida er dette å betrakte som skolens ansvar. Alle nødvendige utgifter skal dekkes og avtaleverket for ansatte skal følges. Skolens ordensregler og forsikringsordning gjelder ved slike turer.
   - Skolen kan benytte midler som er kommet inn som frivillige eller anonyme gaver til å dekke hele eller deler av utgiftene ved slike turer.
   - De samme reglene som skissert over gjelder for tilstelninger på ettermiddags-/kveldstid når disse skjer som ledd i skolens egne planer.
   - Skolen kan ikke gi hele elevgrupper permisjon fra skoletida for å delta på turer i regi av foreldre/foresatte. Søknader fra enkeltelever behandles i hht. permisjonsreglementet.
   - Foreldre/foresatte kan fritt arrangere turer og tilstelninger for elevene på skolens fridager.

6. **Leirskole**
   - Dersom utgiftene til leirskole overskrider det kommunale bidraget brytes gratisprinsippet, dersom ikke mellomlegget dekkes av frivillighet i hht. ovenstående.

7. **Utstyr**
   - Når det legges opp til aktiviteter som krever ekstra elevutstyr (for eksempel ski, skøyter, sykkel) må skolen ha en dialog med hjemmet som gjør at ingen elev blir ekskludert fra disse aktivitetene pga. manglende utstyr.

Det politiske vedtaket/ Reglene for praktisering av gratisprinsippet gjøres kjent for alle foreldre og elevene hver høst ved skolestart.
Nytt vedtak fattes når det kommer innspill som krever justeringer fra sentralt eller lokalt hold.

09.06.2011 Komité for oppvekst
Fellesforslag til tillegg i innstilling:

Evaluering skjer etter 1 år.

KOMO-010/11
INNSTILLING:
Praktisering av gratisprinsippet i grunnskolen i Kongsvinger betyr:

1. **Gaver**
   - Det kan gis gaver til skolen, men disse skal være reelt frivillige og anonyme.
   - Skolen kan opplyse om anledningen til å gi gaver, men ikke arrangere åpne innsamlinger ved foreldremøter og lignende.
   - Gaver gis til felles formål for gruppa/klassen eller hele skolen og disponeres av disse – uavhengig av hvem som har gitt gaven.

2. **Inntekter fra fellesarrangementer**
   - Inntekter fra fellesarrangementer kan gis til skolen fra for eksempel FAU eller andre arrangører.
   - Prinsipper for bruk av slike inntekter skal drøftes i samarbeidsutvalget.

3. **Inntektsbringende tiltak**
   - Skolen v/FAU eller gruppa/klassen v/foreldrekontaktene kan legge opp til inntektsbringende dugnader eller salg av ulike produkter.
   - Deltakelse på dugnaden eller salg av produkter er reelt frivillig, og ingen kan derfor pålegges å delta eller å selge et bestemt antall produkter.
   - Inntekter fra slike tiltak skal komme alle elevene til gode.

4. **Inngangspenger**
   - Alle arrangementer i skolens regi skal i prinsippet være gratis.
   - Dersom prinsippet fravikes, skal hvert enkelt arrangement behandles som sak i FAU.

5. **Ekskursjoner/turer**
   - Hvis ekskursjonen/turen skjer i skoletida er dette å betrakte som skolens ansvar. Alle nødvendige utgifter skal dekkes og avtaleverket for ansatte skal følges. Skolens ordensregler og forsikringsordning gjelder ved slike turer.
   - Skolen kan benytte midler som er kommet inn som frivillige eller anonyme gaver til å dekke hele eller deler av utgiftene ved slike turer.
   - De samme reglene som skissert over gjelder for tilstelninger på ettermiddags-/kveldstid når disse skjer som ledd i skolens egne planer.
   - Skolen kan ikke gi hele elevgrupper permisjon fra skoletida for å delta på turer i regi av foreldre/foresatte. Søknader fra enkeltelever behandles i hht. permisjonsreglementet.
   - Foreldre/foresatte kan fritt arrangere turer og tilstelninger for elevene på skolens fridager.

6. **Leirskole**
   - Dersom utgiftene til leirskole overskrider det kommunale bidraget brytes gratisprinsippet, dersom ikke mellomlegget dekkes av frivillighet i hht. ovenstående.

7. **Utstyr**
   - Når det legges opp til aktiviteter som krever ekstra elevutstyr (for eksempel ski, skøyter, sykkel) må skolen ha en dialog med hjemmet som gjør at ingen elev blir ekskludert fra disse aktivitetene pga. manglende utstyr.

Det politiske vedtaket/ Reglene for praktisering av gratisprinsippet gjøres kjent for alle foreldre og elevene hver høst ved skolestart.
Nytt vedtak fattes når det kommer innspill som krever justeringer fra sentralt eller lokalt hold.

Evaluering skjer etter 1 år.

23.06.2011 Kommunestyret
Odd Henning Dypvik, H foreslo:
Endring punkt 1 Gaver
Første kulepunkt:
Det kan gis gaver til skolen, men disse skal være reelt frivillige og ivareta de foresattes anonymitet.

KS-072/11
VEDTAK:
Praktisering av gratisprinsippet i grunnskolen i Kongsvinger betyr:

1. **Gaver**
   - Det kan gis gaver til skolen, men disse skal være reelt frivillige og ivareta de foresattes anonymitet.
   - Skolen kan opplyse om anledningen til å gi gaver, men ikke arrangere åpne innsamlinger ved foreldremøter og lignende.
   - Gaver gis til felles formål for gruppa/klassen eller hele skolen og disponeres av disse – uavhengig av hvem som har gitt gaven.

2. **Inntekter fra fellesarrangementer**
   - Inntekter fra fellesarrangementer kan gis til skolen fra for eksempel FAU eller andre arrangører.
   - Prinsipper for bruk av slike inntekter skal drøftes i samarbeidsutvalget.

1. **Inntektsbringende tiltak**
   - Skolen v/FAU eller gruppa/klassen v/foreldrekontaktene kan legge opp til inntektsbringende dugnader eller salg av ulike produkter.
   - Deltakelse på dugnaden eller salg av produkter er reelt frivillig, og ingen kan derfor pålegges å delta eller å selge et bestemt antall produkter.
   - Inntekter fra slike tiltak skal komme alle elevene til gode.

2. **Inngangspenger**
   - Alle arrangementer i skolens regi skal i prinsippet være gratis.
   - Dersom prinsippet fravikes, skal hvert enkelt arrangement behandles som sak i FAU.

3. **Ekskursjoner/turer**
   - Hvis ekskursjonen/turen skjer i skoletida er dette å betrakte som skolens ansvar. Alle nødvendige utgifter skal dekkes og avtaleverket for ansatte skal følges. Skolens ordensregler og forsikringsordning gjelder ved slike turer.
   - Skolen kan benytte midler som er kommet inn som frivillige eller anonyme gaver til å dekke hele eller deler av utgiftene ved slike turer.
   - De samme reglene som skissert over gjelder for tilstelninger på ettermiddags-/kveldstid når disse skjer som ledd i skolens egne planer.
   - Skolen kan ikke gi hele elevgrupper permisjon fra skoletida for å delta på turer i regi av foreldre/foresatte. Søknader fra enkeltelever behandles i hht. permisjonsreglementet.
   - Foreldre/foresatte kan fritt arrangere turer og tilstelninger for elevene på skolens fridager.

4. **Leirskole**
   - Dersom utgiftene til leirskole overskrider det kommunale bidraget brytes gratisprinsippet, dersom ikke mellomlegget dekkes av frivillighet i hht. ovenstående.

5. **Utstyr**
   - Når det legges opp til aktiviteter som krever ekstra elevutstyr (for eksempel ski, skøyter, sykkel) må skolen ha en dialog med hjemmet som gjør at ingen elev blir ekskludert fra disse aktivitetene pga. manglende utstyr.

Det politiske vedtaket/ Reglene for praktisering av gratisprinsippet gjøres kjent for alle foreldre og elevene hver høst ved skolestart.
Nytt vedtak fattes når det kommer innspill som krever justeringer fra sentralt eller lokalt hold.

Evaluering skjer etter 1 år.

Vedtaket var enstemmig.

Rett utskrift

Dato:

Kopi til:

Rådmannsstaben